

Előfizetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben házhoz
(hordva.)
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
hasábsor petitsor egyszeri hirdetésnél 12,
kétyszeresnél 10, háromszorosnál 8 kr.
A nyilvántartás petitsor 50 kr.
Helyegdí külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadásának a ki-
adóhivatalon kívül egyedül **Hansen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
hivatalában Budapesten: Dorottya-utca
8. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:
Belváros, kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bemutató levelek csak ismert e-
zekről fogadtatnak el. — Kéziratok ne-
adhatók vissza.
Kiadóhivatal:
Belváros, Lipót-u. 2. sz. földsz. (Ker-
tesz József könyvnyomdai irodája)
hova a lap anyagi részét illető közlemé-
nyek (előfizetési pénzek, hirdetések
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, május 4.

Ritka, s habár némileg előre sejtett, mégis meglepő jelenetnek voltunk ma szemtanúi a képviselőházban.

A közjegyzői intézményről szóló törvényjavaslat egyik szakaszának módosítása volt napirenden, a ház azonban a nemzetiségi kérdést tárgyalta.

Ez magában még nem volna meglepő, mert rég szoktuk már parlamentünk azon visszás gyakorlatát, hogy a legfontosabb elvi kérdéseknek beható tárgyalását gondosan kerüli, ellenben azokat incidentálisan vitatni nagyon is szereti s ezen kérdések között éppen a nemzetiségi az, mely számtalan illő vagy nem illő alkalomkor, egyes elégtelen és e tárgyban legalább botránnyal kereső képviselő által előtérbe rántatott.

Nem a vita volt tehát meglepő, hanem annak modora, vagyis jobban mondva, annak kezelése.

Eddig a nemzetiségi kérdést csakis a magyar állameszme ellenségei és tagadói részéről láttuk fölmelegítve, a ház más oldalairól ezen támadások sokszor erőlyesen, de mindig méltóságteljesen lettek visszautasítva, s nem tudunk példát arra, hogy a magyar törvényhozás elhagyta volna az idegenajku nemzetiségek irányában teljes mérvben tanúsított és törvénybe iktatott, méltányosság és igazság terét s ellenséges, támadó állást foglalt volna el a törvény korlátai között nyilvánult jogos követelmények irányában.

Ma ily jelenséget volt alkalmunk regisztrálni. A jobboldal 12—15 tagja közöttük: Paczolay János, Eötvös Károly, Házsmán Ferencz, Hedry Ernő jónak látnák oly irányt hangoztatni a házban, melyet jellemzőleg alig nevezhetünk más-kép, mint magyar chauvinizmusnak.

Ugyanazon irány volt ez, melyet a „Ref.“ főnállása óta kiáltott, s melyet elég ügyesen használt föl a Szláv-kormány elleni propagandára.

Nem tudjuk, a magyar chauvin-ok a „Ref.“-ből merítették-e inspirációjukat, azonban reményeljük, hogy föllépésüknek ép oly kevés következményei lesznek, mint a „Reform“ eddigi fölszólalásainak.

Addig, míg csak a „Reform“ beszélt, mi hallgattunk, és pedig őszintén mondva, különösen azért, mert mi, akik a magyar állameszme-épségbentartásának tántoríthatlan hívei vagyunk, nem találhattuk rosznak, ha ez irányban, habár némi tulzással is, kormányunk kötelességére figyelmeztetik, s kivált a sajtóban nem árt ez, és minden esetre megengedhető, hogy abban az erősebb, élesebb hang is használtsék.

Máskép áll ez azonban oly tényről, amidőn országos képviselők foglalnak határozott állást magában a ház kebelében. Ezt szó nélkül nem hagyhatja a parlament, nem a kötelességét és hivatását értő sajtó.

A parlamentben megféleltek többen az új iránynak, s bizonyára nem fog a magyar hazában találkozni senki, aki Boncs Döme, vagy Joannovicz György a méltányosság nevében történt fölszólalásában még csak árnyékát is keresné a magyar suprematia elleni törekvésnek, valamint Tisza Kálmánt, mint azt helyesen maga is megjegyezte, legnagyobb ellensége sem leendő képes úgy bemutatni a közvélemény előtt, mintha a magyar államra veszélyes intézkedéseket pártolná.

A sajtó is megteendő bizonyára kötelességét; és nem kételkedünk az iránt, hogy iparkodását odafogja irányozni, miszerint azon, ma először nyilvánosan föllépett, következményeiben annyira veszélyessé válható chauvinizmust csirájában elfojtsa.

A fentemlített jobboldali kis csoportnak szó-

vívója a központi bizottság kisebbségi véleményének előadója: Máday Sándor, — akit őszintén sajnálunk, hogy ifjú tehetségét és erejét ily excentricus támadó iránynak szentelte, — egyetlen egy komoly argumentumot sem volt képes fölhozni, melylyel a szándékolt, egy polyglott országban hallatlan, az 1868-ik 44-ik tvezzel egyenes ellentétben álló nyelv-kényszert igazolhatta és indokolhatta volna.

Nem lehet szándékunk a képviselőházban mondottak ellenében hírlapi polemikát kezdeni, s azért csak egy őszinte figyelmeztetésre fogunk szorítkozni.

A chauvinizmus azon értelemben, melyben itt egyedül vehető, míg oly országoknak is, melyek mint például Franciaország, nemzetiségre, de még vallásra nézve is túlyomólag egyek, ártalmukra és veszítikre vált.

Rég elmúlt már azon idő, midőn nemzetiséget és vallást erőszakosan tűzzel és vassal ki lehetett irtani.

Ma csak a civilisatio hatalma és a jólét varázsa képes elenyésztetni a faj és meggyőződési különbségeket.

Lassu, de következetes munkát igényel ez, melyet az elégtelen nemzetiségi agitatorok állam-ellenes fondorlatai késleltethetik, amennyiben a törvénynek mindig visszatetszést szülő szigorát provokálják, de amelyet a nemzetiségek elleni állásponthoz komolyan veszélyeztetheti, mert ez a törvény kivételének őszinteségében, és az abban föltalálható oltalom biztonosságában ingatja meg az idegenajku honpolgárok bizodalját.

Gondolják meg azt azon képviselők, akik tisztá magyar érzelemből és hazafiságból oly térerre léptek, melyen a haza érdekeit veszély érheti.

— **A magyar delegatio tengerészeti albizottsága** ma délelőtt ülést tartott, melyen a b. Kemény Gábor előadó által kidolgozott jelentés hitelesített. A jelentés a tengerészeti költségvetés rendszerének egyszerűsítését céljából a belső igazgatás és az egyes hivatalágak kezelési módjának egyszerűsítését ajánlja a közös hadügyminiszternek. Az előadó jelentése kiemeli az 1875. évi tengerészeti költségvetés pontos és takarékoságról tanuskodó visszaállítását; nevezetesen a VI. czímnél, mely a tengerészeti szolgálat költségeit tartalmazza, a szokásos egyharmad létszám, mely állandóan tengeren van, és a körülbelül százhatvan ezer forintnyi szükséglet ki van hagyva.

Ennek dacára az albizottság több jelentékeny törlést tart szükségesnek, és pedig a rendes szükségletben 261,000 frtot, a rendkívüli 867,000 frt, összesen tehát 2,128,000 frtot indítványoz törölni. Az 1875. évi rendes szükséglet a tengerészet saját bevételei és a javaslatba hozott törlés tevénségével 8,657,780 frtot tesz, tehát 12,040 frttal magasabb az 1874. évinél, de ha a tavaly megszavazott rendes szükséglethez még hozzászámítatik azon 37,710 forint, mely ott a rendkívüli, az 1875-dik évben pedig a rendes tételek között fordul elő, kitűnik, hogy a rendes szükséglet 1875-re a saját bevételek levonása nélkül 25,970 forinttal csekélyebb az 1874. évinél.

Még nagyobb a keveslet a rendkívüli szükségletnél. Összesen 2,212,184 frt van előirányozva, ebből levonván az albizottság által indítványozott törlés, marad 1,345,184 frt, — 874,136 frttal kevesebb, mint 1874-ben. Az összes rendes és rendkívüli szükséglet 1875-re tehát az albizottság javaslatai szerint 10,029,916 frtot tenne, 762,144 frttal kevesebbet, mint 1874-ben. A jelentés előadja azután az egyes címekre és tételekre vonatkozó javaslatokat, melyeket annak idején közöltünk.

— **A magyar delegatio hadügyi bizottsága** tegnap öt óráig tartó ülést tartott, melyben folytatta a rendkívüli költségvetés tárgyalását és a „P. C.“ szerint a következő indítványokat teszi:

A III. czímnél, ruházat és felszerelés: 100,000 forint szavaztatik meg lapátok, övök és tábori sátrakra; a IV. czímnél, lovassági felszerelés: a vasutrombolási szerekre előirányzott 10 ezer frt!

az V. czímnél, nyomtatványok, a 60 ezer frt előirányzattól 15000 frt töröltetik;

a VI. czímnél, műszaki és kezelési katonai bizottmány 6134;

a VII. czímnél, új sulyok és mértékek a méterrendszer szerint 122,000 frt szavaztatik meg; a VIII. és IV. címek függőben hagyatnak.

A hadügyi építésekre vonatkozó címek fölötti véleményadásra a bizottság ötös albizottságot küldött volt ki, mely a rendkívüli költségvetés X—XVI. czímére nézve következő indítványokat terjeszti elő. A X. czímnél „várépítmények“, a Cattaro mellett levő trinitai várműre 50 ezer frt, az északi tábornoki laktanyára 40 ezer frt; a linzi pattantyus laktanyára 10 ezer frt szavaztatik meg, a strassi és theresienstadti építkezésekre előirányzott 109 ezer frt töröltetik, a nagyváradi laktanyára 9600 frt, és a laibachi tüzőrségi kocsiszínre 6 ezer forint megszavaztatik, a temesvári laktanyai építkezésekre előirányzott 6300 frt, és a gubacsi határon levő tüzőrségi telepnél készitendő közlekedési utakra előirányzott 50 ezer frtból 5 ezer frt töröltetik, a Bécs-Ujhely melletti föllaboratorium nagyobbitására 8 ezer frt megszavaztatik, egy Prágában építendő második utászserdopatra negyven ezer frt, és a temesvári kasamatákra harmincz ezer frt töröltetik; pozsonyi építkezésekre ötven ezer forint, északi építkezésekre 13000 frt előirányzott összeg is megszavaztatik, a meizlingi földtől lovardaépítési többlete nyegyven ezer frt töröltetik. Az összes törlések a X. czímnél tennének tehát 33,000 frtot.

A X—XVI. címeknél javasolt törlések tehát összesen 926,300 frtot tesznek.

A bizottság e javaslatokat nem fogadta el változatlanul; a X. czímnél a háromszög művekre 50,000 frt, az északi tábornoki laktanyára 40 ezer frtot, a linzi pattantyus laktanyára 10 ezer frtot szavazott meg, a strassi és theresienstadti munkákra előirányzott 109 ezer frtot törölte; a nagyváradi laktanyára 9600 frtot, a laibachi tüzőrségi szekeriszínre 6000 frtot szavazott meg; a temesvári laktanyai adoptatiókra előirányzott 6300 frtot törölte; a gubacsi határon levő tüzőrségi építményekre 10 ezer frt helyett 6000 frt, a bécsujhelyi gyuszálgyára 8000 frt, a temesvári kasamatákra 30 ezer frt, a 14. és 15. tételre 63 ezer frt szavaztatik meg, a meizlingi lovardára előirányzott 40 ezer frt töröltetik. Eszerint az egész czímnél 177 ezer frt szavaztatik meg, 199 ezer frt pedig töröltetik.

A XI. czímnél, műszaki gyakorló terek és uszodák, az I. tételre 34 ezer frt megszavaztatik, a 2-dik tétel, 71 frttal töröltetik.

A XII. czímnél az I. tétel 7000 frttal töröltetik, a 2. tétel 30 ezer frt függőben hagyatik.

Eszerint a rendkívüli költségvetés I—XII. címeknél összesen 1,644 ezer forintot javasol a bizottság törölni.

A „Hon“ híre szerint a magyar delegatio hadügyi albizottságában ma fontos ülést várnak. Komoly eshetőség tárgya, hogy ez albizottság erőlyesen fogja követelni a hadsereg tetteles létszámának lejjebbállítását, hogy ebbe kell Khunnak belenyugodnia, vagy pedig el kell lend állnia azon makacsan vitatott állításától, mintha a jelenlegi árak mellett a hadsereg élelmezése lehetetlen lenne.

— **A magyar delegatio küllügyi bizottsága** kedden, ha nem lesz képviselőházi ülés, délelőtt tizenegy órakor, ha pedig lesz, d. u. öt órakor tart ülést.

— **A baloldali kör** május 3-ki értekezletén a mentelmi bizottságnak gr. Haller és Beeze Antalra vonatkozó fölmertő javaslata elfogadtatott. A vasuti károok megtérítésére és váltóhamisításra vonatkozó törvényjavaslatokra tett központi módosításokat csekély változtatással elfogadta. Keztöbb vitát idéztek elő a közjegyzői törvényjavaslat 2. 7. stb. szakaszainak módosításai a nem magyar ajkuak nyelvszabadságát illetőleg. A kör minden tagja akarja, hogy a jogos igények kielégítenek; de a gyorsabb igazságszolgáltatás szempontjából, többen célszerűnek látják, hogy a közjegyzői okmányok a főlebbvitel tekintetéből az állam nyelvén is szövegeztessenek.

— **A magyar püspöki kar** egy helybeli ultramontan lap jelentése szerint e napokban fontos tanácskozmányokat tart Budapesten a primás elnöklete alatt, ki mára váratik. A tanácskozmányoknak két fő tárgya lesz ezuttal, ez egyik a középtanodai törvényjavaslat, amennyiben az által a kath. gymnasiumok sorsa fenyegetve van (?), és a mennyiben e jelentős ügy különben is egyházunk főpásztorait (?), mint az összes katolikus oktatás őreit (?) és fő-intézőit (?) egy a maga egészében mint részleteiben mélyen érdekli (!) a másik tárgya a kir. közokt. miniszter azon fölhívása, melyben a tanulmányi alap hiánylátat a püspöki kar és a vagyonosabb káptalanok által kéri fedeztetni.

— **Kereskedelmi körökben** híre jár, írja a „P. L.“ vasárnapi száma, hogy a nemzeti bank budapesti fiókjának dotatiója ki van merítve, úgy hogy csak a napi bevétel fordíttatik specializálásra. Az itteni pénzintézeteknek engedett speciális hitelek is legnagyobb részt ki lennének már merítve.

— **Az egyház és állam közti viszonyok szabályozására** kiküldöthetes albizottság (polgári házasság) jövő

Haller János

szerdán délelőtt tíz óraker tartandja első érdemleges ülését, melyre a kultus, igazság és belügyi miniszterek is hivatalosak.

— A „Magyar Politikában“ olvassuk, a következő, törvénykezéssel érdekes hírt:

Igen gyakran fordulnak elő esetek, hogy bírósági végrehajtások fogantatásával a törvénykezési rendtartás 379. §-ában elősorolt esetekben, a bírósági végrehajtók, az ellenszegülés elnyomása végett karhatalmat kénytelenek igénybevenni, s ezt a közigazgatási hatóságok nem mindig kellő gyorsasággal rendelik ki; mi a bírósági és közigazgatási közegek között igen sok panaszt és surlódást idézett elő. A karhatalom igénybevételének szabályozása azért föltette szükségosnek mutatkozik. Ezen ügyben a kir. bíróságokhoz egy rendelet intézettel, mely arra figyelmeztet, hogy az 1870. XLII. tvezzik 58. szakaszában említett „karhatalom“ és a törvénykezési rendtartás 379. §-ban érintett „rendőri segély“ között különbség létezik. Ha a megfőkezendő ellenállás oly mérvű, hogy nemcsak egy közigazgatási kerület rendőri közegeinek kirendelése szükséges, hanem nagyobb mérvű rendőri intézkedések szükségesek fognak lenni, aziránt mindig az illető megyei alispánhoz forduljanak, ki az 1870. évi XLII. törvényezik 58. sz. értelmében a karhatalom elrendelésére illetékes. Ellenben ha csak kisebb ellentállás elnyomására van szükség, akkor a közigazgatási hatóságok elrendelésére is jogosultak. Ezen rendelet kiadását követően, az alispánokhoz forduljanak, ki az 1870. évi XLII. törvényezik 58. sz. értelmében a karhatalom elrendelésére illetékes. Ellenben ha csak kisebb ellentállás elnyomására van szükség, akkor a közigazgatási hatóságok elrendelésére is jogosultak.

— A bankkérdésben Ghyecy Kálmán pénzügyminiszter által mondott beszéddel a „N. fr. Pr.“ hosszabb vezércikkben foglalkozik, melyből idézzük a következőket:

„A beszédet, melyet Ghyecy Kálmán tegnap (pénteken) a magyar képviselőházban tartott, joggal annak bizonyítékul tekintik, hogy Pesten mindinkább jőzön érdeklődés a lépés az utópikus nemzeti-hatalmi-vágyak helyébe; ez békeüzenetnek tekinthető, mely arra van hivatalos, hogy a sok évi meddő bankvizitát kibékítő megoldás felé vezesse.“

„Magyarország elvi jogát egy önálló jegybankhoz föltétlenül elismerjük. Elméletileg mi sem gátolja, hogy Bécsben és Pesten különböző pénzjegyek ne nyomassanak, és ha tisztán az államjogi szempont szerint akarunk itélni, a magyar pénzrendszer is különbözhet az osztráktól. A gyakorlatban azonban a dolog egészen másképp alakul. A két állam között oly megállapodások jöttek létre, melyeknek előfeltétele, hogy mindkettőben egyforma pénz legyen forgalomban. Az államadóssághoz való járulék, a közös kiadások hányada érzékeny és osztrák papírpénzeken fizetendő, a vám- és kereskedelmi szerződés fű nem állhat, ha az adók és vámok itt is ott is egyenlő pénzzel nem fizetnek; számos különböző fizetési kötelezettség kétsége válik azon pillanatban, melyben a pénz egysége az osztrák-magyar birodalomban megtámadatik. Midőn tehát Ghyecy azt állítja, hogy a valuta helyreállítása előtt a magyar jegybank lehetlenség, akkor kimondja az igazat, de nem a teljes igazat, mert az ércpénz értékhez való visszatérés csupán a legelső és a legfontosabb, de nem egyedüli előfeltétele a pénzügy dualistikus különválasztásának; sőt azt az 1867. évi összes kiegyezési törvények gyökeres revisiójának kellene megelőznie (?), és ennyiben Ausztriának még politikai joga is van a pénzügy minden egyoldalú szétválasztása ellen vetet mondani.“

Czikkét a „N. fr. Presse“ következőleg fejezi be: „A mondottakból kitétni, hogy a józan emberi észnek tett fontos engedmények dacára, melyek Ghyecy beszédében foglaltak, a bankkérdésnek mindkét fél jól felfogott érdekét kielégítő megoldását még teljesen biztosítottak nem tartjuk. Azonban tudvalevőleg az első lépés a legnehezebb, és így reméljük, hogy a viszonyok elfogulatlan méltóságára magyar részről tett első lépést nemsokára az utolsó és döntő fogja követni. Azt az előnyt mindenestre elértük Ghyecy pénzügyminiszterségével, hogy a bankügyi tárgyalások jövőre mentek lesznek Lónyay utógondolatától, úgy Kerkápoly rabulistikus és igazodó eljárásától. A mi azon kiserület illeti, hogy az önálló magyar nemzeti bank az önálló magyar bankigazgatóság hátsó ajtaján becses-pészessé, erre nézve a harmadik magyar pénzügyminiszter sokkal becsületesebb és okosabb, semhogy megakarná tenni.“

Országgyűlés.

A képviselőház ülése május 4-én.

Elnök: Perczel Béla az ülést megnyitja és bemutatja Szontagh Pál megbízó levelét, továbbá tudatja, hogy a bányajogi bizottságba Szilágy József, Stoll Károly, Zsedényi Ede, Korizmic László, Jendrassék Miksa, Fest Imre, Kemény Gábor br., Paczolay János, Puszt Dragutin, Vécsey Tamás, Dulovics Ernő, Solymossy Bálint, Lukács Géza, Horn Ede és Lukács Béla választottak meg.

Molnár Antal bemutatja a kérvények 42-dik sorjegyzeit.

Bésán a mentelmi-bizottság nevében jelentést tesz Becze Antal és Haller Ferenc gr. képviselők ismeretes kiadatása kérdésében.

Becze Antalra nézve a ház vita nélkül fogadja el a bizottságnak a kiadás ellen szóló véleményét.

Haller Ferenc gróf ügye azonban heves vitára szolgáltat okot.

Kállay Ödön és Vajda János a kiadás mellett emelnek szót, ez utóbbi azon kifejezésért, hogy: „a ház nem mindig az igazságot tartja szem előtt“, az elnök által rendreállításitattik.

Hoffmann Pál a bizottság véleménye mellett szól és babeli zavarnak nevezi azt, amit a törvényszék ez ügyben okozott. O valóságos zaklatást lát az esetben.

Csiky Sándor aki a „segésvári törvényszék“ szavak

nagyon is éles kiejtésével a ház derültségét idézi föl azon kellemetlen helyzetben van, hogy elvtársaival nem lehet egy véleményen, zaklatást látván az ügyben, a kiadás ellen fog szavazni.

Almássy Sándor a kiadás mellett van, különösnek tartja, hogy az igazságügyminiszter, aki mindig védi a bíróságok tekintélyét, most, midőn a jobboldalon vádolják azokat, hallgat. Megvan ugyan győződve, hogy a törvényszék a legfőbb törvényszékben járt el, de nem akarja, hogy egy gróf kibujhasson a rossz bíraskodás következményei alól.

Pauler igazságügyminiszter röviden védi a törvényszékek tekintélyét, melynek föntartása a társadalmi rend egyik oszlopát képezi, ő nincs hivatva ítéletet mondani s azt nem is akarja, megette ami kötelessége volt, s ép ez ügyben a delegatio célszerűségét látta s azt el is rendelte.

Előadó védi a bizottság álláspontját s azt ajánlja azoknak, akik véleményét az iratokkal ellentétben lenni állítják, olvassák el a 400—500 nagyon rossz magyarsággal írt okmányokat.

Remete Géza nem a tárgyhöz akar szólni, csak az ellen tiltakozni, hogy pártját a bíróságok tekintélye aláadásával vádolják.

A bírák roszak, azért nincs tekintélyük, erről gondoskodják a kormány.

A ház tulnyomó többséggel a kiadást megtagadja. Következik a tengeri hajók lajstromozásáról szóló törvényjavaslat, mely Vécsey József br. előadó rövid ajánlatára észrevétel nélkül elfogadtatik.

Toszt Gyula előadó jelentést tesz a közjegyzőkről szóló törvényjavaslat függőben hagyott szakaszai tárgyában, s mindenek előtt a 2-ik és 7-ik szakaszról szól, az elsőre vonatkozólag a bizottság azt állapította meg, hogy a közjegyző a hivatalos nyelvet bírja és az 1848. 44. t. cz. 27. szakaszában megjelölt kelleknek megfelelni képes legyen.

A 7-ik cikket változatlanul kívánja föntartani a bizottság.

Maday Sándor a kisebbség nevében szól, mely ezt kívánja, hogy közhitelességgel bíró okiratot csak az állam hivatalos nyelvén lehessen szerkeszteni, az ellenkezőt az állam-észmény néve veszélyesnek tartja.

Boncs Döme hosszabb tetszéssel fogadott beszédében az ellenkező álláspontot védi és biztosítja, hogy az általa kifejtett kívánatok megtagadása az 1868. 44-dik törvényezikkel ellentétben állana, a szóbanforgó szakaszokat következőleg kívánja módosítani:

2-ik szakasz az állam hivatalos nyelveit bírja, és az 1868. 44. t. cz. rendeleteinek megfelelni képes.

7-ik szakasz. A közjegyzői kinevezés a közjegyzői okiratoknak az állam hivatalos nyelvén kívül még azon nyelveken való fölvételre is ad jogosítványt, melyek az illető törvényhatóságnak, melyben a közjegyző működik, jegyzőkönyvi nyelvének képezik (1818. 44. t. cz. 2. §.) ha azok valamelyikére nézve képességét kinevezési folyamodványában kimutatta. Azoknak még más nyelven is lehet fölvételre a teljes jártasság kimutatása mellett az igazságügyminiszter adja meg az engedélyt, akár egyidejűleg a kinevezéssel, akár később a közjegyző külön kérelmére.

Joannovics György alaposan fejtegeti, hogy az a mit a kisebbség kíván, a törvény szellemével ellentétben áll, úgy hogy elfogadás esetében a törvény több rendelete valóban kivételenné válnék. Okavodni kíván a szélsőségektől ép Kopp és Trauschensfeld által kifejezettéktől mint azoktól, melyeket Maday előhozott.

Tisza Kálmán a ház nagy figyelmé közt és többszörös helyesléssel Bónis módosítványa mellett szól és taglalja, hogy ha egy rész érdeylely kell ellene fordulni minden nemzetiségi szélsőségnél, egy nem szabad megtagadni a méltányos követelményt, mert a méltóság és jóhiszeműség ellen vétene a ház, ha ily módon akarná kijátszani azt, amit törvényvel biztosított.

Gozman megjegyzi, hogy nem nemzetiségi, de cizelszerűségi szempontból van szó, pártolja Bónis indítványát.

Szakácsi Dániel ugyanazt teszi, de dacára, hogy „édes tisztelt képviselőház“ czímet használ, nem hallgatja senki.

Paczolay egy percze fölkelte a figyelmet és a kisebbségvédelmet védi erős paradoxonokkal.

Román Sándor lefegyverezve lévén Tisza Kálmán nyilatkozata által, eláll a szótól.

Követik a példát Brenyversberg és Lázár.

Az előadó és a miniszter elfogadják Boncs módosítványát, ép úgy a ház 12—15 jobboldali képviselő kivételével.

Holnap ülés.

Külömfélék.

Budapest, május 4.

(Kinevezések.) A pénzügyminiszter Hollós Gyula adóhivatali tisztet a mehádai furdogondnoksághoz ideiglenes segédítetté, a budapesti kir. főügyész Vályi Albert kir. járás-bírói díjokat a rimaszombati kir. ügyészséghez irnokká, Kerekes József nagyváradi kir. tsvzéki irnokot a nagyváradi királyi ügyészséghez irnokká nevezte ki.

— Király ő felsége átfőn, azaz f. évi május hó 11-én délelőtti 10 óraker átalános kihallgatást fog adni, előjegyzéseket mondott napig a cabinet-i irodában (várpalotában) lehet kieszközölni.

— Magyar báró. Király ő felsége kaprioriai b. Wodianer Mórnak 1863. évi július 4-én adományozott bárói méltóság hatályát a magyar korona országaira is kiterjesztette, illetőleg neki és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozta.

— Székelyi ösztöndíjak. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a székely ifjaknak a reáltanoda látogatását megkönnyítendő: a Dávid-Antal-Mózes-féle reáltanodai alap évi kamatait tíz, — egyenként évi ötven forintnyi ösztöndíj alakítására rendelt fordíttatni. Ezen ösztöndíjakat a sz. udvarhelyi állami főreáltanodába járó azon tanulók fogják élvezhetni, kik a) székely származásúak, b) szegények és c) tanulmányaikban kiváló előmenetelt tanúsítanak.

— A „Pozsonyvidéki Lapok“ szerint Prielle Kornélia hó 12., 13. és 14-én fog föllépni a pozsonyi színházban. A játszó darabok nevezett lap szerint: „Gauthier Margit“, „Női harc“ és „Házasság XV. Lajos alatt.“

— A bazárok tulajdonosai ellen a belügyminiszter igen helyes rendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz. Ezen rendelet következő: A legutóbbi időben Budapest főváros területén gyakran előfordulván, hogy az ugynevezett bazárok tulajdonosai sorsjegyigérvények- és részvényekhez hasonló hirdetményeket készíttettek és a nép közt terjesztettek, mi által különösen a könnyen hívő és irástudatlan közép nagy és gyakori károsításoknak van kitéve, arról értesitem a hatóságot tudomás-vétel s további intézkedés végett, hogy hivatalbeli elődóm hasonló tárgyban kiadott körendelétét oly értelemben kiegészitem, miszerint ezentul sorsjegyek, igérvények, részvényekhez, szóval akármily nemű értékpapirokhoz hasonló és a nép csalására szolgálható hirdetmények, vagy más nyomtatványok és többszörösítések készítése 5—20 frítig terjedhető bírság terhe mellett eltiltatik, magától értetvén, hogy az ezek előállítására használt készíltékek szintén elkobzandók.“

— Két civódó közt — mondja a latin közmondás — a harmadik nevet. Egy közmondásnak éppen ellenkezője történt a napokban Erdélyben, hol két civódó közt a harmadik beleavatkozó egyénnek ugyancsak volt oka a sírásra. Április 24-dikén ugyanis négy szénnel kereskedő mokány haladt hazafelé Kolozsvárról a hidegszamosi uton. Beszélgetés közben összeeszerstek s veszekedve folytatták utjukat Gyula mellett is. Egy idevaló ember utánok ment szekérről, s látta, hogy a mokányok veszekednek. Leszállott szekeréről s a mokányok közé ment, hogy kibékítse a dulakodókat, de szerencsétlenségére vasvilláját is magával vitte szekeréről. Mikor szép szóval nem tudta a civakodókat pacapizálni, szét vágott közöttük a villával, s úgy megütötte az egyiket, hogy az összerogyott. A tettes megrémülve futott el s ott hagyta szekerét is. A főbevert szénégető társai a testet föltették a már gazdátlan szekerre, s bevitték Gyulába. A tettes egyenesen Kolozsvárra jött s itt följelenté önként magát. A királyi ügyészség azonnal nyomozó vizsgálatot indított meg.

— Szegény közönség! Szegény közönség, sajnálatra méltó a te sorsod, ha a mi irodalmi viszonyainkról, az irodalmi termékek értékéről a hirlapok kritikáiból akarsz magadnak tájékozást szerezni. Föltesszük ugyan is pártatlanságról, hogy midőn egy-egy nagyobb figyelmet keltő mű kerül a kritika bonyolító asztalára, nem elégszel meg csak egy kritika-orvosi látlettel, hanem más „szakértő“ véleményét is meg akarod hallgatni. S ilyenkor mily nagy bámulatot, midőn a legellentétebb véleményekkel találkozol: egyik orvosi látletet állítván, hogy az ujonszültött ideletlenl jött világra, s ezen ézen organikus bajok következtében mulhatatlan el kell pusztulnia, míg a másik vélemény nem győzi eléggé magasztalni a csecsemő erőteljes alkátát, rózsás szímet, életerejét, s biztosra fogja, hogy az bizony el él akár száz évig is. Ily ellentétes véleményekre aztán, te szegény közönség, melynek számára iratnak tulajdonképen ezek a hamis bizonyítványok, mivel a versengés célja végre sem más, mint a te legfőbb vonzalmad és tetszésed megnyerése — vérmérsékletedhez képest mosolyogva, vagy bosszankodva dobod félre mindegyik véleményét, s az egész ügygyel nem törődöl, vagy pedig azon vélemény mellé állsz, mely illeszednek leginkább megfelel, s igen ritkán bajlódol azzal, hogy az igazságnak a szemközti álló ércvek boglyájában elveszett iránytűjét föltalald, s így a te souverain ítéleted, melyhez a civakodó felek végső folyamodásban appellálnak, igazságtalan, részrehajló, vagy tájékozatlan lesz, minek aztán első sorban magad vallonod kárát — mert végre is te veszedt könyvet, te prenumerálsz, te jársz színházba, s így a „gescheft“ a bőrdőre megy. De kárát vallja az irodalom is, s e szellemi kár nagyobb a te anyagi veszedégednél, melyből te annál könnyebben kiépülsz, mivel az irodalom s művészet szép szeméért, eszedben sincs valami nagy költségre verni magadat — miről könyv- és hirlapkiadónk szomorú arca tesz tanusítást. Az irodalom azonban már csak azon egyetlen oknál fogva is nagy, lesújtó kárt szenved, mivel a kritika a személyeskedések, kliquek, ellenkliquek harca következtében elveszti az írókra nézve tekintélyét, javító, utbaigazító, fejlesztő hatása teljesen meghusul, mert az illető író a baráti tollak dicsőségzengedezésében csak eszent igazságot, s az ellentábor (amint őt nevezik) korholásában csak ellenségeskedést, irigységet, személyeskedést lát. Így történik aztán, hogy több jeles írónk, a jó barátok tömjén füstje közepett nem látja és eltéveszti a művészetet vezető utat, s nem előre, hanem hátrafelé halad. — Ezen szomorú elmélkedést „A ripacos Pista dolmánya“ jutatta eszünkbe, amely darabra vonatkozólag ismét a legellentétebb bírálatok jelennek meg. Mi szintén elmondtuk véleményünket, melyet meggyőződésünk elgalt, s melyet e darabra nézve igazságosnak és méltányosnak hittünk, s mégis véleményünkkel két szélsőség közt álltunk, melynek egyike bepizskolja, másika meg erodendő büncinek szennyoltjaitól is tisztára mossa ripacos Pista dolmányát, s azt legalább is aranyos-ezüstös mentének kiáltja ki. A jó barátok hosszánját s a tulzott ledorongolást bár nem helyeseljük, de legalább meg tudjuk magunknak magyarázni; — szerettük volna azonban, ha a jó barátok csak a dicséret-zengedezéseknél maradtak, és rokonszenveknél nem engednek az igazság rovására anyai koncessziót, hogy még irodalmi tényeket is megtagadjanak. Egyik fő-fő jóbarát, ki igen jeles politikus, de naiv kritikus, a többi közt azt fogta a „Ripacos Pista“-ra, hogy a népszimű modorán javított, „a népsziműbe nagyobb realismust, több szingazdaságot hozott, s nagyobb gondot fordított a jellemzésre, a személyek összeválogatására (!) és csoportosítására.“ Szigligeti, Szigeti stb. jertek a „Ripacos Pista“-ba eltanulni a népszimű új modorát, mert a ti műveitekben nincs realismus, nincs szingazdaság, nincs jellemzés a ti népsziműveitekben innen túl már meghaladott dolgok, melyeket a „Ripacos Pista“ óta átadhatunk az irodalom

történet lomtárának! Nem kevésbé mulatságos ugyanezen különben általunk nagyra becsült kritikus azon állítása, hogy Rákosi Jenő iskolát alapított, melynek tagjai Dóczy, Bereczik és Toldy. Hogy Rákosi külön irányt: az idealismust képviseli a hazai drámaírodalomban, ezt tudjuk, s megengedjük még azt is, hogy Dóczy „Csók”ja ezen irány szülötte, de hogy Bereczik és Toldy, minden idealismust nélkülöző realismuson alapuló, s hozzá prózában irt darabjaikkal Rákosi iskolájába tartoznak ezt eddig nem tudtuk, de a jövőre nézve sem veszszük tudomásul, mert a B. K. I. jegyű kritikus tévedése abban teli magyarázatát, hogy mivel a nevezett egyének együtt járnak estenkint a kávéfőrássá, s azt hitte, hogy egyszerűen mind egy iskolát képeznek, iskola elnevezéssel helyettesítvén ekként a személyes barátságot.

Halálozás. Egy nagy reményű ifjú életet oltott ki ma a halál. Markus Elek, Markus István íróársunk öcsét fényes tehetséggel megáldott ifjut ragadta ki családjá és barátai köréből a kérelmetlenül halál. A megboldogult a politechnikum hallgatója volt. A bánatos szülőket és testvéreket e csapás váratlanul sújtotta, mert az erős testalkatú ifjú véletlen meghülés következtében fejtyphust kapott, s e nyavala gyorsan elragadta. A gyászoló család bánata annál nagyobb, mivel a megboldogult egyik bátyja, Miklós, ki néhány sikerült verssel már az irodalomban is föllépett, hosszú időtől fogva súlyosan beteg.

Rövid hírek. Szigligeti Ferike és B. Bogdánovics Krisztina, a nemzeti színház fiatal drámai tagjai, Esztergomban már két darabban léptek föl szép sikerrel. E darabok a „Lelené” és „Angelo”. Különösen az utóbbi darab előadását színházunk csinálta, s a közönség mindkét fiatal színésznőt viharos tetszésnyilatkozatokkal tüntette ki. Szigligeti Ferike k. a. „Katalin”, B. Bogdánovics Krisztina asszony „Tisbét” adta. A Nagykanizsa felé menő vasúti vonatból Oszkó és Győrvaró között egy anya a wagonnak kinyílt ajtaján kiejtette gyermekét. Az anya jajveszékelve gyermeke után kitekintvén a wagonból, az ajtó ismét kinyílt és ő is kibukott. A legközelebbi vasúti őrszervezte a balesetet s jelzésével megállította a vonatot. — Sem a gyermeknek, sem az anyának legkisebb sérülése sem történt. — A „Magyar Polgár”-t Tordáról iszonyu tettről értesítik. A megye börtönében ugyanis néhány gyilkos ül vizsgálati fogságban, s ezek közt vannak azok is, kik a bánváruki merényletet végrehajtották. Pár nap előtt a rabok összebéreltek, az öröket leölték és hatan megszöktek. A hatóságok a legerélyesebben nyomozzák a gonosztevőket. — Mint a „Debrecezen” írja, a debreczeni pénzügyigazgatóság a „Bihar” szerkesztésége ellen sajtóperét indít, egy a finczok eljárása ellen írt újdonság miatt.

Nemzeti színház. Kedd, május 5. „A Proféta”. Opera 5 folyónásban.

Törvénytörvényes csarnok.

Budapest május 4.

(Szomorú majális.) Egy Nagy-Kikinda melletti faluban 1871. május elején az urasági béresek táncvizsgálatot rendeztek, melyen Juosel Mitra és Csutura György mostoha testvérek is jelen voltak. Mindkét béres szerelmes volt egy a táncnál szintén jelenlévő leányba, Rajkó Jónába. Midőn Csutura György Jónát, kivel Mitra, annak rossz léte miatt a táncot abbanahagyni kénytelen volt, újból táncra kényszeríté, Juosel Mitra a táncbevégezése után fölhasználta az alkalmat, s midőn Csutura egy kancsóból vizet ivott, ezt egy a közben előhozott késsel megtámadta, s rajta életveszélyes szurást ejtett, minék következtében Csutura rövid idő múlva meghalt. Tekintetbe véve az előre megfontolt ölési szándékot, a nagy-kikindai kir. törvénytörvényes Csutura bünténye miatt 12 évi börtönrre ítélte. A kir. gyilkosság bünténye miatt 12 évi börtönrre ítélte. A kir. tábla ezen ítéletet megerősítette ugyan, de legfőbb ítélőszék a vádbeli eszelekményt „szerelemföltétési” indulatból elkövetett emberölési bünténynek minősítvén, a büntetés kímérését megerősíté. A dr. Löw Tibiás által szerkesztett „Igazságügy” ezen általa közölt bírsághoz azon megjegyzést teszi, hogy különös, miért minősítetik a legfőbb ítélőszék ítéletében a eszelekmény emberölésnek és nem gyilkosságnak, továbbá az sem, miért tartotta fön a gyilkosságra kiszabott büntetést, holott enyhébb büntetésnek adott helyet.

(Gróf Stádion György sikkasztási bűnpöre) tárgyalattat ma a legfőbb ítélőszék előtt. A nevezettnek hivégi bírtokán több hitelező javára marhák, lovak, sertések, valamint széna is foglaltatván le, az árverezés alkalmával több ló, sertés, valamint széna is hiányzott. A vizsgálat azonban kideríté, hogy Stádion gróf a foglaltások idejében Bécsben volt, és hogy a széna fölemészítése a bécsi illetőségű neje, született Jelinek Adelin grófnő, valamint az időközben meghalt Hajós László gazdatiszt intézkedése folytán történt. Gróf Stádion ennél fogva bizonyítékok elégtelenségéből mentetettől a sikkasztás vádjá alól.

Táviratok.

Arad, május 4. (Eredeti távirat.) Itt már hat óra óta esik.

Bécs, május 4. A „Montagsrevue” jelenti: Öfölsége Minghetti olasz miniszterelnöknek s Venosta külügy-miniszternek a Szt. István rend nagykeresztjét, Robillant grófnak a Lipóttrend nagykeresztjét és Aphomo-nak, az olasz király kabinetfőnöknének a Ferencz-Józseftrend nagykeresztjét adományozta.

Berlin, május 3. Az orosz czár, Constantin és Alexis nagyherczegek számos kísérettel ma délben ide érkeztek és a német császár, a herczegek, a weimari nagyherczeg, az orosz követ, s Moltke és Manteuffel tblok által fogadtattak a pályaudvarban; a két fejedelem és a kíséretet közötti igen szívélyes üdvözlését után, az orosz czár és a nagyherczegek a királyi palotába hajtottak a császárné üdvözlétére; a herczegnők az orosz követségi palotában várták a czárt.

Berlin, május 3. A német császár május 7-én Wiesbadenbe utazik, s ott marad május 24-dikéig, a mely napon Emsbe utazik, honnét a császár már május 25-én visszatér Berlinbe.

London, május 3. Az „Observer” jelenti: Egy a spanyol kormány itteni képviselőjéhez tegnap este érkezett hivatalos sürgöny megerősíti Serrano bevonulását Bilbaoba.

Madrid, május 2. Esti 9^{1/2} órakor. Serrano tegnap Portugaletbe bevonult. Két hadosztály, Serrano parancsnoksága alatt, elérte a Nervion jobb partját. A karlisták kiűritettek Castrejánát. A harmadik hadtest, Concha főparancsnoksága alatt, Pie Santa Aguedában van. A karlisták erősbítették a Bilbao ellen ágyuzást, melyet az erőlyesen viszonoz. Serrano-nak egy Portugaletből kelt távirata a mai napról: „Concha jelenti nekem, hogy néhány önkéntes Bilbaoból azon hírrel jött hozzá, hogy a karlisták minden posztját elhagytak. Concha kémszemlét tartott a byrcenai és castrejani hidon, hogy a csapatok átvihesse. En azt feleltem neki, hogy előbb Bilbao ellen vonuljon hadtestével. A csapatok folytatják az átkelést a Nervionon Portugaletnél, hogy Bilbaot a másik oldalról elérjék.”

Madrid, május 3. (Hivatalos.) A harmadik hadtest csapatai tegnap este vonultak be Bilbaoba; Serrano ma tartja bevonulását; a karlisták oszladozó félben vannak. Madrid tegnap este ki volt világítva. — Egy rendelet a tizenkilenc éves ifjakat a hadsereghez szólítja be.

Bukarest, május 3. A fölhivatalos „Journal de Bukarest” ma egy figyelemreméltó cikket közöl, mely azt mondja, hogy Románia közbjoga nem a párisi egyezményeken, hanem a régi 400 éves szerződéseken nyugszik, melyek Moldva-Olahország és a szultánok közt kötettek.

Athén, május 2. A memorandum, melyet Komunduros a király elé terjesztett, azon ígéretet kívánta, hogy tevékenysége nem fog befolyásolhatni, valamint kívánja a külpolitika megváltoztatását. E programponctokon Komunduros missiója hajótörést szenvedett volna.

Athén, május 3. Komunduros-nak sem sikerült kabinetet összeállítani. A király e czéhra Deligorgist hívta föl, ki több napi határidőt kért ki magának, hogy barátjaival érintkezésbe tegye magát.

Közgazdaság.

Budapest, május 4.

Az időjárás lényegesen megváltozott. Az ország minden vidékéről tegnapról és maról jótékony és többekévéb hosszasan esőt (Késmárkról havat) jelentenek.

Az eperjes-tarnovi vasút közgyűlése nem lévén határozatképes: e hó 17-re halasztatott el.

A legújabb kincstári jegyek már ki vannak állítva, s kicserélésök a magyar hitelbanknál fog eszközöltetni.

A Drasche-fele téglagyár nem fogja készpénzben fizetni ki az oszlatokot, hanem a 15 frtnyi készpénz helyett ad 25 forintos 6 százalékkal kamatozó kötvényeket, melyek az év alatt sorsolás szerint fognának visszaváltani.

A molnárök és sütök gőzmalmi részvénytársasága tegnap tartá Becker K. elnökele alatt közgyűlést. A jelenléte szerint öröklötték 42.740,034 vámfönt gabona. A tiszta nyereségen az alapszabályszerü levonások és tantiémek után 330,664 frt 65 kr. Ebből 150 ezer forint oszlaték, mely szerint az 1874. június 1-jén esedékes szelvény 50 frttal váltatik be, mi 25 százalék kamatnak felel meg; a maradék 80,644 frt 65 kr. a tartalék-alapnak esik. Az egész jelentős éjzenések közt vétetett tudomásul. A derék igazgató Quicklnak köszönet mondatván. — Nem hallgathatjuk el ez alkalommal e különben derék vállalat figyelmébe ajánlani azon ténnyt, mikép egyes hivatalnokai nagy németek. Volt alkalmunk teljes német nyomtatványokat látni. Tudván, hogy a társulat szelleme jó magyar: azt hisszük, e figyelmzetés nem fogja eltévesztetni az általunk öszintén kívánt javulást.

Egyleti bank. Szombaton délután két órakor egy 30 tagból álló küldöttség a liquidáló „egyleti bank” többsége által hozott határozat érdekében a kereskedelmi miniszter ur által kihallgatott. A küldöttség szónoka előadta, hogy az utolsó napokban több hirlapban közöltetett, miszerint a kisebbségben maradt részvényesek óvást terjesztettek föl a miniszter urhoz, minél fogva indítva érzi magát a küldöttség a részvényesek érdekében a miniszter urat fölkérni, hogy a vizsgálatot minél gyorsabban elrendelék, nehogy a halogatás által a részvényesek kárt szenvedjenek. A miniszter ur a küldöttséget megnyugtatta és megígérte, hogy a majoritás határozatának keresztülvitelét, ha ez az alapszabályokkal nem ellenkezik, akadályozni nem fogja.

A tiszavidéki vasutársaság tegnap tartott igazgató-tanácsi ülésében elhatározottat, hogy a társaság elnöke, gróf Szapary Antal és Nördling vezérigazgató vegyenek részt a romániai esatlakozások tárgyában a közlekedési miniszteriumban tartandó tárgyalásokon, miután a társaság az osztrák államvasutal köztött egyezmény értelmében a temesvár-orsovai vasutat azzal együtt építendí ki.

Magyar vasúti hivatalnokok keleten. Mint a „L. C.” írja, egy keletreli hazatért magyar azt beszéli, hogy az ottani vaspályáknál számos magyar hivatalnok van alkalmazva, és hogy azok megbízhatóságuk folytán egyéb külföldi hivatalnokoknál előbbre tétetnek.

A földtehermentesítési kötvények ápril havi sorsolásakor kihuzott számokat a hivatalos közlöny mai száma közli.

A vasúti adó és tarifa-emelés ügyét fejtegeti ma a „Retorn”, s következő eredményre jut, melyet mi is, mint annak idején fejtegettük volt, elfogadunk magunkéul: Megadóztatta a kormány minden pályájánál az öszses (teher- és személy-) forgalmat egy százalék sze írt ép ügy, mint a hogy az 1870-iki budget alkalmával Lowe angol pénzügyminiszter tervelte; ez által nem csak a különböző verseny stb. állapotok nem zavartatnának meg, nem csak minden vasut forgalma egyaránt járulna a közteherhez, nem csak a teherforgalom igazságtalan elő-

nye volna megszüntetve: hanem az állam-kincstárra kevesebb teher mellett is jóval nagyobb jövedelem hármozolnék.

Az osztrák-magyar monarchia és az orosz kormány közt az árúvédjegyek tárgyában kötendő egyezményre, valamint az osztrák-magyar monarchia és Olaszországgal kötendő consularis és hagyatéki egyezményre vonatkozó tárgyalások — amint értesülünk — oly stádiumban vannak, hogy azok befejezése már rövid idő alatt várható.

Vasúti könyvvitel című lézagot pótló munka jelent meg Wáhr Jákó, magyar királyi államvasúti számtisztól. E lézagot pótló mű megjelenését örvedetes tudomásul vesszük. Vissza fogunk térni reá.

A magyar gyógyszerészeti és végészeti vállalat közgyűlésén fölolvastott üzletjelentés kevés örvedetes dolgot adott a részvényesek tudomására; a brutto jövedelem 18,855 frt volt, a kiadás 31 ezer ötszáz frt és így a kiadás 12,645 frttal multa fölül a jövedelmet. Az igazgatóság aztán magyarázatta a vesztéség eredetét s kimutatta, hogy a terhek tulajdonképen csak 4 ezer frttal mulják fölül a jövedelmet. A gyűlés megnyugodott sor-sában, megadta az abszolutoriumot s megválasztotta az igazgató-tanács és számvizsgáló bizottság tagjait.

Marhavásári forgalom Budapesten ápril 19—25ig: Ökör fölhajtatott 974, ebből eladott 962, páronként 230 frttal; tehén fölhajtatott 137, eladott mind, páronként 225 frttal; borjú fölhajtatott 1830, eladott mind páronként 28 frttal; bárány fölhajtatott 1632, eladott mind, páronként 5 forinttal.

A magyar kir. pénzverdénél hivatalos kimutatás szerint 1873. végeig veretett 28 millió 971,718 darab 20 kros és 50.323,244 drb 10 kros, összesen 10.827,268 frt értékben; az 1874. év első negyedében veretett 431,332 drb 10 kros 43,132 frt 20 kr értékben, összesen tehát veretett 10,870,401 frt 20 kr értékű fém váltópénz. A körmozói pénzverdénél márczius 31-kén készletben volt 1.240,000 drb kros 124,000 frt értékben; tehát forgalomba tétetett márczius végeig 28.974,718 drb 20 kros és 49.513,576 darab 10 kros, összesen 10.746,401 frt 20 kr értékkel.

Az alföld-fiumei vasut nagyvárád-eszéki közrészvényesinek rendes közgyűlése f. év május 5-én fog megtartatni. A társulat igazgatósága az évi jelentést már kinyomatta s abból kiemeljük e következőket: A pálya mértföld hosszának végleges megállapítása folytán az alaptőke 281,000 frttal növekedik. A leszámítolások a nagyváradi, csabai és villányi közös pályaudvarokra, a szegedi rendezési pályaudvarra, a komp-átkelési part vágásokra, üzleti járművekre s északi erődítési munkálatokra vonatkozzók a kormány részéről végleg jóváhagyattak s ehhez képest az engedélyesek követelése — beleértve a tiszai falidnak végleges hiddal való kicserélését is — 1873. decz. 31-én 1.100,545 frtot teszen. A társulat igazgatósága szükségesnek látta saját üzleti helyiséget építeni. A kormány megengedte, hogy ennek költségei az üzleti számlára helyeztessenek. A középítési költsége mintegy 260,000 frt. Az engedélyesek követeléseinek kielégítésére 1.400,000 frt kölcsönt vett fel az igazgatóság a bécsi ipar és kereskedelmi hitelintézetből. A kormány a kölcsön föltételeit jóváhagyta és megengedte, hogy a 6^{1/2}% kamat és törlesztési hányad az üzleti számlából fölvtessék. Az üzleti nyers bevétel 1.649,628 frt; a valódi üzleti bevétel 1.575,570 frt. Pályaamért-földönként a nyers bevétel 1873-ban 31,882 forint, 1872-ben volt 32,707 frt. — Az öszses eredmény 42,698 forint vagyis mértföldenkint 825 forint illetőleg 2^{1/2}% bevétel-csökkenést mutat. Szállították 851,703 személy, 85,802 mázsa málya és gyorsjavak és 5.863,872 mázsa teher. Az üzleti kiadások összesen 1.315,079 pályaamért-földönként 25,431 frt; 1872-ben az öszses üzleti kiadás 1.222,656 frtot tett, csökkenés 1837-ban 68.136 frt o. é. A társulat tiszta jövedelme 333,541 frt, mely öszses az ezüst árkelet 107,27 százalék átlagával ezüstre átszámítva ad 310,936 frtot. A részvények és kötvények kamataira, valamint a tőke törlesztésére szükségteltetett 1873-ban az 1772-ikivel azonos öszses vagyis 1.886,451 frt. Marad tehát fedezendő ezüstben 1.576,515 frt. Az 1873. év tiszta jövedelme a társaság alaptőkájének csak 0.82 százalékját teszi s az előző évhez képest 0.18 százalékkal apadt. Az üzleti kiadások aránya az üzleti bevételhez 79.4 százalék, — 1872-ben 75.7 százalék. Az államelőlegzési számla a mérleg szerint 5.529,557 frt. A pálya hálózatának Nagyváradtól Mihályfalváig és Eszéktől Sziszekig leendő folytatása iránt a kormánnyal folytatott tárgyalás tekintettel a jelen időszakra fölfüggesztetett.

A budapesti gabna- és értéktözsderől, május 4-én. A gabnaitélet megnyíltával a hangulat általában ma igen lanyha volt, és a vevők tartózkodása miatt az árak 10—15 krral szállottak. A tőzsdén a hangulat bankpapirok iránt élénk volt. Eladattak: vasúti kölcsön 93, m. sorsjegyek 77.50, magyar hitel 132.50, földhite 55.50, mun. 27.50, anglo 31, pesti közuti 22.5, franco-m. 59, Erzsébet-malom 110, takaréék és hitel 47.50, budapesti malom 775 frton fizetettek. Hazai közp. 69 frton záródott. Valuták változatlanok, 20 frankos arany 8.96, cs. arany 5.28, tal lór 1.66, ezüst 106.

Vizállás.

	O alatt	O fölött	időjárás
Május 4. Pesten	—	—	9' 11" felhős
" 4. Pósonyban	—	—	6' 11" száraz
" 4. M.-Szigeten	—	—	3' 9" felhős
" 4. Szegeden	—	—	3' 3" száraz
" 4. Szatmáron	—	—	16' 2" szeles
" 4. Szolnokon	—	—	18' 10" száraz
" 4. Aradon	—	—	1' 11" száraz
" 4. Nagybecskereken	—	—	1' 4" száraz
" 4. Zimonyban	—	—	14' 6" száraz
" 4. Ó-Orsován	—	—	11' 5" felhős
" 4. Tokajban	—	—	8' 1" száraz

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.
Segéd szerkesztő: Dr. Kakuja Gyula.

